

OSVRT NA PREDAVANJE
Logička organizacija web sjedišta

Pod pojmom logičke organizacije misli se zapravo na to kako se definiraju veze između pojedinih dokumenata unutar web sjedišta. Postoje četiri osnovne logičke organizacijske forme: linearna organizacija, mrežna organizacija, stablena (hijerarhijska) organizacija i web organizacija.

1. LINEARNA LOGIČKA ORGANIZACIJA

Laički se pod linearnom organizacijom podrazumijeva da se dokumenti unutar tog web sjedišta čitaju kao knjiga ili nekakav tiskani medij. To je jako korisno kada se prikazuje neka procedura korak po korak.

a) Osnovna linearna organizacija

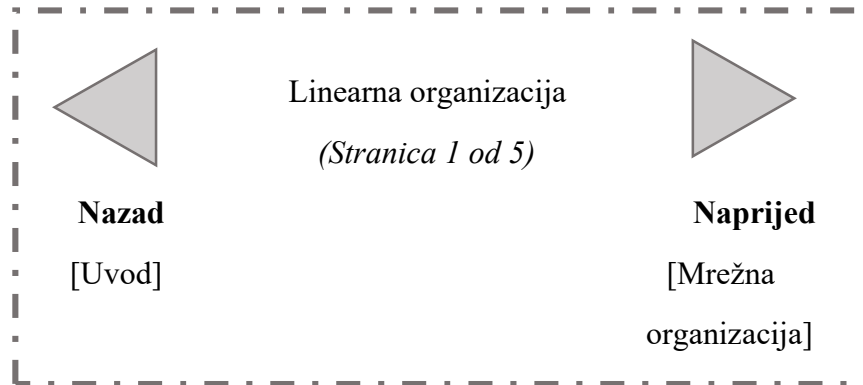

*svaki pravokutnik je jedan html dokument

Kada se dođe na prvu html stranicu web sjedišta, na njoj je samo jedan link – za iduću html stranicu (plava strelica), a na toj idućoj je isto tako link za povratak na prvu (crvena) i tako do kraja. Kod linearne organizacije važno je zapamtiti da se informacija vodi nekim određenim slijedom, npr. kao u Powerpoint prezentaciji u kojoj klikom na gumb za desno odlazimo na iduću stranicu, dok se gumbom za lijevo vraćamo unatrag.

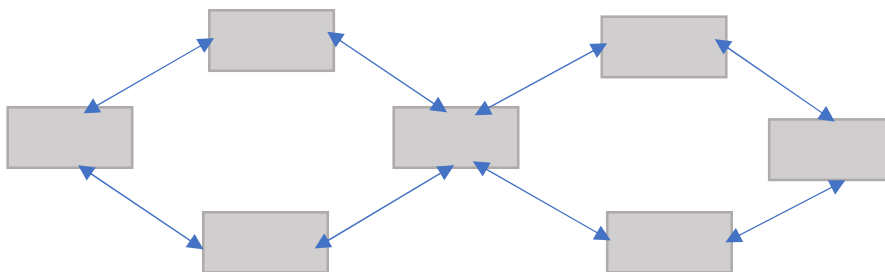
Prednosti ovakve organizacije su te da se primjerice može napraviti *preloading(precaching)* – dok je korisnik na prvoj stranici, pošto je na njoj samo link za iduću, ta se iduća može učitati dok traje pregled prve. Dakle, kada se pritisne link za iduću stranicu, ta se stranica već nalazi u memoriji kompjutera zato što je već unaprijed učitana. Time se dobiva na brzini zato što se ne mora dugo čekati da se slijedeća ili prošla stranica učitaju.

Dobre odlike koje bi se trebale koristiti u linearnoj organizaciji su: ispod strelica ili gumba za iduću/prošlu stranicu napisati kako se ta stranica zove kako bi se dao uvid o tome što slijedi, kao i napisati riječima naprijed/nazad kako bi sve skupa bilo jasnije. Također lijepo je u sredini napisati gdje se trenutno nalazimo, te ispod toga isto i numerički.

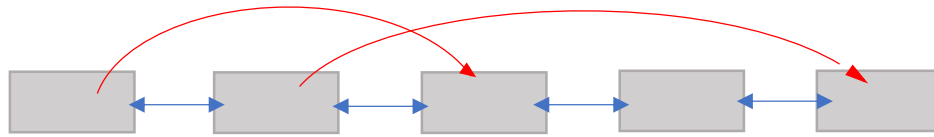
1 - primjer dobre linearne organizacije

b) Linearna logička organizacija s alternativama

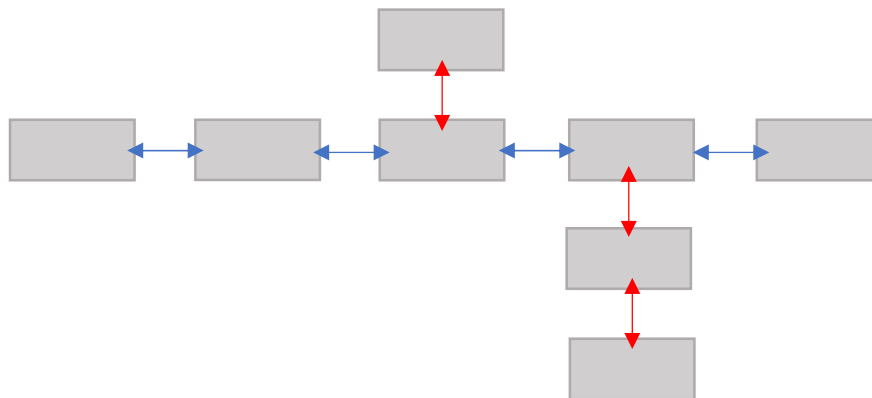
Ovakva se struktura koristi u sjedištima gdje se na nekim slajdovima nudi pitanje sa više odgovora, te se ovisno o odgovoru preusmjerava na iduću stranicu. Zbog toga se ovakva organizacija često naziva simulacijom interaktivnosti – simulacija zato što nije zapravo interaktivno jer su za sve odgovore već spremni linkovi, no stvara se takav dojam. U ovakvim je situacijama malo otežano *preloadanje* zato što je nemoguće utvrditi koji će odgovor korisnik odabrati.

c) *Linearna logička organizacija s opcijama*

Ovakva se organizacija često naziva i linearna organizacija sa skokom unaprijed, tj. omogućava se preskakanje sa prve na treću stranicu ili slično. No ipak, dizajner kurira skokove kako njemu odgovara, znači ako na nekoj stranici ima reklamu preko koje zarađuje i za koju je bitno da ju korisnici vide, na toj stranici neće omogućiti preskakanje.

d) *Linearna logička organizacija s izletima*

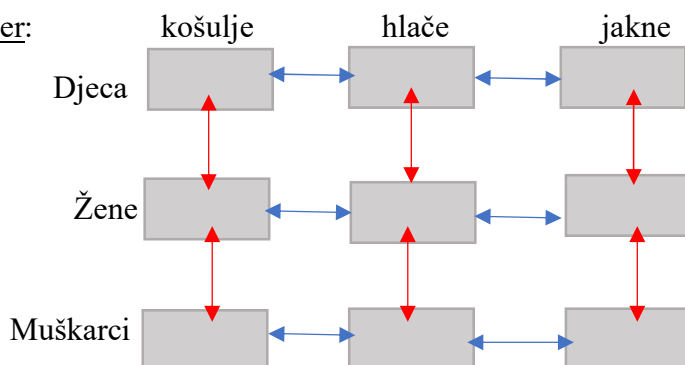

U ovakvoj se organizaciji, uz linearno kretanje, omogućavaju i određeni „izleti“ sa nekih stranica. Dozvoljena je kontrolirana diverzija linearne organizacije, no ako se pretjera sa izletima to više ne spada u linearnu, već u stablenu organizaciju. Također, izleti se mogu dosta brzo *preloadati* pa tu ne nastaje skoro nikakav problem.

2. MREŽNA LOGIČKA ORGANIZACIJA

Mrežna logička organizacija je jedna od onih koju koriste npr. web-shopovi.

Primjer:

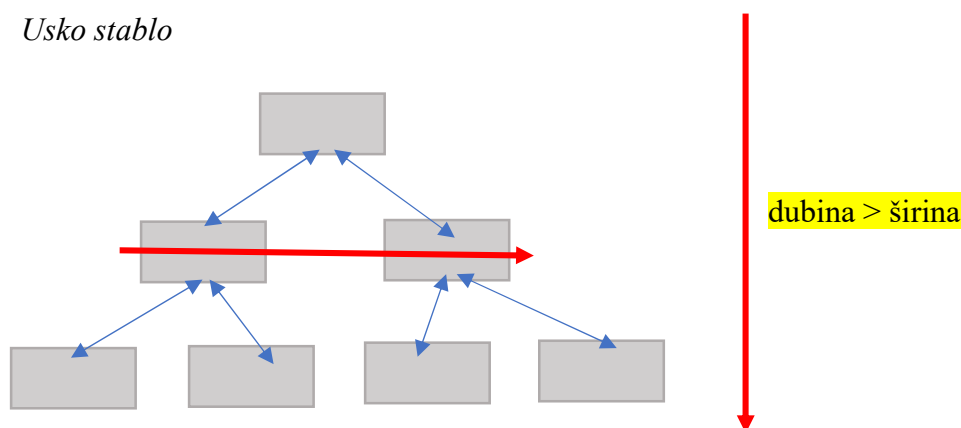

Mrežna organizacija se bavi povezivanjem dokumenata. Ako se želi napraviti web sjedište koje mora prezentirati različite vrste odjeće, obuće, parfema, šminke itd. najbolji odabir za takvo nešto je mrežna organizacija. Ona zapravo prezentira horizontalne i vertikalne odnose između različitih objekata prezentacija. U ovoj se organizaciji koriste ključevi pretraga kako bi se olakšalo snalaženje na stranici (gore: hlače, jakne, košulje, djeca...).

3. STABLENA (HIJERARHIJSKA) LOGIČKA ORGANIZACIJA

Ova je vrsta organizacije jedna od najkorištenijih na webu. Jedna od glavnih odlika ove organizacije je da se može lako modificirati, također jedna karakteristika je da se neke informacije u pojedinim trenucima mogu sakriti, odrezati i ponovno se stvoriti bez da se naruši cijela struktura web organizacije.

a) *Usko stablo*

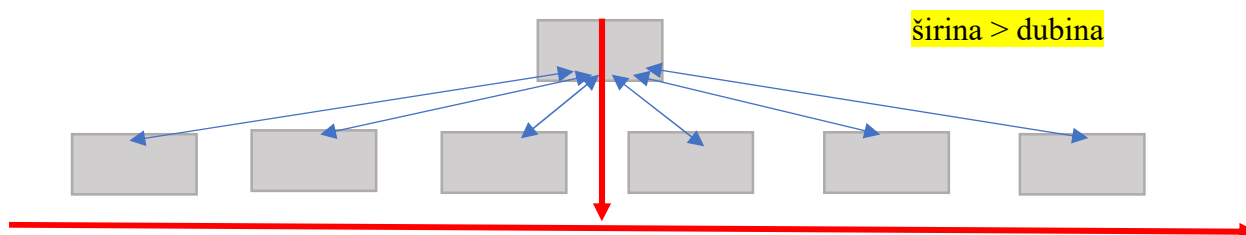

Usko stablo se zove još i binarno stablo zato što se bazira na potencijama broja 2 – prvi red je 2^0 , drugi 2^1 , treći 2^2 i tako dalje.

U uskom stablu postoji dosta mali izbor mogućnosti pošto se svaka stranica grana samo na dvije druge. Još jedna mana ovakvog prikaza je to da zahtijeva puno klikova da bi se došlo do stranice koja je predmet zanimanja. Poznato „pravilo“ u svijetu weba je pravilo troklika koje zapravo govori da korisnik koji dođe na neku web stranicu, očekuje da će u tri klika doći do informacije koja ga zanima. To je pravilo u ovakvoj organizaciji malo otežano pa se zato ovakva vrsta organizacije koristi za neke vrste prezentacija ili sličnih stvari.

Primjerice, usko stablo bilo bi korisno za web sjedište koje je namijenjeno traženju posla, zato što se svakim klikom stablo sve više i više prilagođava onome što korisnik traži (kroz set dobro postavljenih pitanja dolazi se do liste poslova koji odgovaraju svim zahtjevima korisnika).

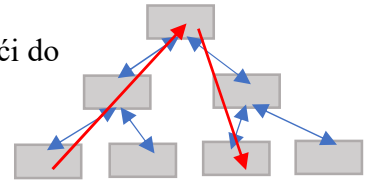
b) *Široko stablo*

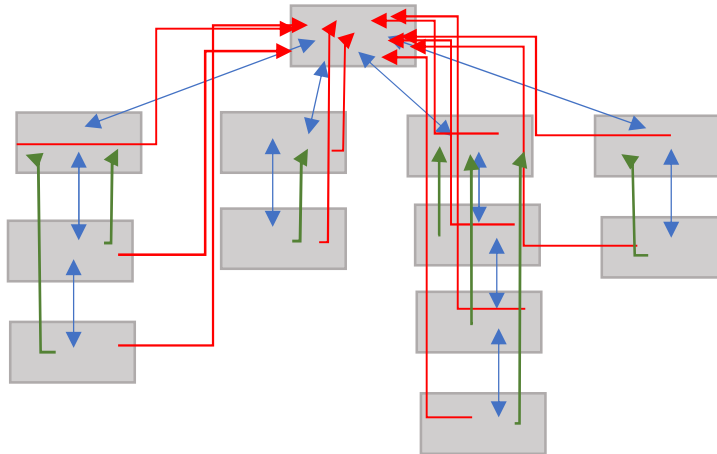
U ovakvoj se vrsti organizacije lakše snaći zato što su na prvoj stranici linkovi za sve ostale stranice pa se na njih lako dođe te se lako i vrati. Primjerice, široko stablo je korisno na webu nekog autosalona – na prvoj stranici su ponuđeni linkovi na razne marke vozila pa kad se odabere marka, dalje se nude modeli itd. zato se na ovakvim webovima često na prvoj stranici nalazi abecedarij iz kojeg se onda lako pronađe što god se traži.

4. WEB LOGIČKA ORGANIZACIJA

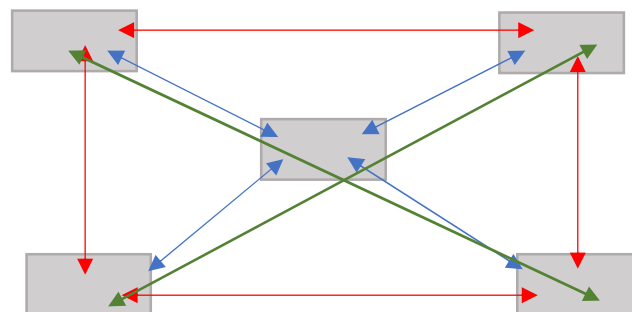
Riječ *web* dolazi iz engleskog jezika i znači mreža. Web logička organizacija se stvorila kao zamjena kada su se odredile mane stablene. U stablenoj organizaciji najveća je mana ta, što ako sa dna jedne grane želimo doći do dna druge grane koja je u istoj razini, ne možemo to samo preskočiti već moramo napraviti cijeli krug(4 klika). →

U web organizaciji to se riješilo na način da svaka stranica može ići natrag to početne(). Uz to svaka stranica iz potkategorije može imati link natrag na prvu stranicu te potkategorije:

Pojam *full mesh* prevodi se kao potpuna mreža ili potpuni zahvat i on je dio web organizacije, a zapravo označava da se sa svake stranice može doći na svaku.

Za $n = 5$

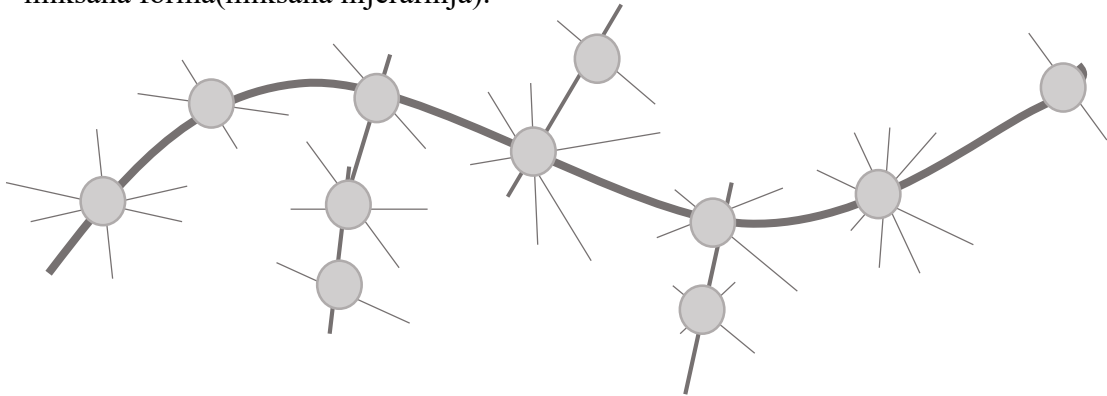
Broj linkova = $5 \times 4 = 20$

→

Za n stranica

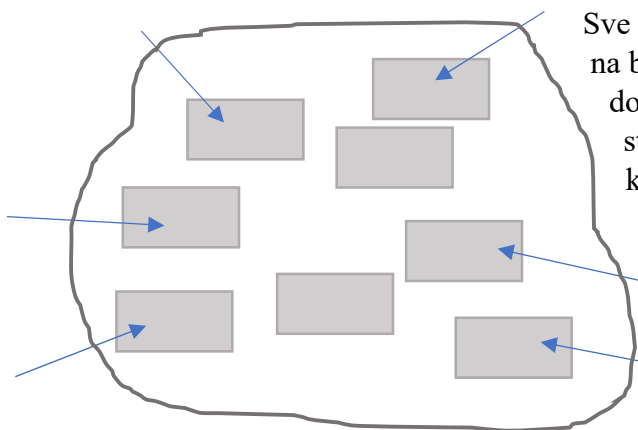
Broj linkova je $n(n-1)$

Postoje još neki posebni načini modeliranja web sadržaja. Jedan od poznatijih je miksana forma(miksana hijerarhija).

Ova gore prikazana slika je tipična slika web portala. Najdeblja linija je zapravo indeks stranica ili početna stranica. Krugovi predstavljaju razne kategorije i potkategorije koje se nalaze na webu. Svaka se od tema ili kategorija može organizirati na svoj način, dakle neke mogu biti u linearnoj strukturi, neke u mrežnoj itd. Zato se ovakva forma zove miksana – mix svih drugih organizacija. Velika vrlina ove organizacije je to što se u bilo kojem trenutku može nadodati nova tema ili podtema ili maknuti neka već postojeća.

Postoji i kategorizacija web sjedišta po broju ulaza. Postoje porozna i polu porozna, te čvrsta organizacija.

Sve ove stranice čine jedno web sjedište povezano na bilo koji od gore opisanih načina. Ako dizajner dopusti da korisnik izvana dođe na bilo koju stranicu – to se smatra poroznom kategorizacijom. Prednosti ovog načina su: korisniku se prepušta kontrola, korisnik može ući na veliki broj url-ova direktno, a mane su: smanjuje se mogućnost promjene dubokih stranica, smanjuje se orijentacija i smanjuje se mogućnost reklamiranja.

Najbolja čvrsta kategorizacija je kada web ima samo jedan ulaz, na primjer putem registracije. Prednosti ove forme su: laka modifikacija i održavanje web sjedišta, prisiljava korisnika da uđe kroz poznate točke(dobro za reklame), a mane su: korisniku se oduzima kontrola, smanjuje se mogućnost pretrage vanjskim pretraživačima.

